

TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

- Toplumsal alanda yapılan inkılapların temel amacı; Türk toplumunu çağdaş uygarlıklar seviyesine çıkarmak, toplumda **birlik ve beraberliği** sağlamak, imtiyazları (ayrıcılıkları) kaldırarak **eşitliği** tesis etmektir.

Şapka ve Kıyafet İnkılabı (25 Kasım 1925)

- Osmanlı'da kıyafet birliği yoktu; kişiler dinine, mesleğine veya etnik kökenine göre giyiniyordu. Bu durum toplumda "biz ve onlar" ayrımına neden oluyordu.
- Mustafa Kemal, Kastamonu gezisinde şapkayı halka tanıtmıştır.
- Dış görünüşte modernleşme sağlanmış, toplumsal alandaki görsel kargaşa sona ermiştir. **İnkılapçılık** ve **Halkçılık** ilkeleriyle doğrudan ilgilidir.
- Din adamlarının (en üst temsilciler hariç) dini kıyafetlerle sokakta gezmesi yasaklanmıştır. Amacı; dini duyguların istismarını önlemek ve **Laiklik** ilkesini pekiştirmektir.

Tekke, Zaviye ve Türbelerin Kapatılması (30 Kasım 1925)

- **Neden Yapıldı?** Asıl amacından sapan bu kurumlar, halkın dini duygularını sömüren ve yeniliklere karşı çıkan merkezler haline gelmişti.
- **Önemli Karar:** Şeyhlik, dervişlik, müritlik gibi unvanlar yasaklandı.
- **Mustafa Kemal'in Sözü:** "Türkiye Cumhuriyeti; şeyhler, dervişler, müritler ve mensuplar memleketi olamaz."
- **LGS Notu:** Toplumun akıl ve bilime yönelmesi sağlanmıştır. Doğrudan **Laiklik** ve **Halkçılık** (ayrıcılıklı unvanların kalkması) ile ilgilidir.

Takvim, Saat ve Ölçülerde Değişiklik

- ❖ Batı dünyası ile ticari ve resmi ilişkileri kolaylaştırmak amacıyla yapılmıştır.

Eski Sistem	Yeni Sistem	Amaç / Kazanım
Hicri ve Rumi Takvim	Miladi Takvim (1926)	Uluslararası ilişkilerde zaman birliği.
Alaturka Saat	Uluslararası Saat (1926)	Günlük hayat ve ticarete karışıklığı önleme.
Arşın, Endaze, Okka	Metre ve Kilogram (1931)	Ticari ilişkilerde standart ve güven sağlama.
Cuma Tatili	Pazar Tatili (1935)	Avrupa ile ekonomik uyum.

- ✚ **LGS Notu:** Bu değişikliklerin temel anahtar kelimesi "**Uluslararası Ticari Uyum**" ve *****Karmaşayı Önlemek*****dir.

Adem GÜNGÖR-Sosyal Bilgiler Öğretmeni

Soyadı Kanunu (21 Haziran 1934)

- Soyadı olmadığı için askere alma, okul kaydı, tapu ve miras işlerinde büyük karışıklıklar yaşanıyordu. Ayrıca "Ağa, Hacı, Hafız, Paşa" gibi unvanlar toplumda sınıfsal fark yaratıyordu.
- Her aileye Türkçe, ahlaka uygun ve rütbe belirtmeyen bir soyadı alma zorunluluğu getirildi.
- Toplumsal işlerdeki karışıklığı giderdiği için **Pratiklik**, ayrıcalıklı unvanları kaldırdığı için **Halkçılık** (Eşitlik) ilkesiyle doğrudan ilişkilidir.
 - **Not: TBMM tarafından Mustafa Kemal'e "Atatürk" soyadı verilmiştir (24 Kasım 1934).**

Türk Kadınına Sağlanan Siyasi ve Sosyal Haklar

- Atatürk, Türk kadınının toplumsal hayatta hak ettiği yere gelmesine büyük önem vermiştir.

1. **Türk Medeni Kanunu (1926):** Kadınlara sosyal ve ekonomik haklar verildi (Miras eşitliği, şahitlik eşitliği, tek eşlilik, boşanma hakkı). *Dikkat: Medeni Kanun ile siyasi hak (seçme-seçilme) verilmemiştir!*
2. **Siyasi Haklar (BMW Şifresi):**
 - **B**elediye Seçimleri (1930)
 - **M**uhtarlık Seçimleri (1933)
 - **V**ekil (Milletvekili) Seçimleri (1934)

Bilgi Notu: Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi **Cumhuriyetçilik** ve **Halkçılık** (Eşitlik) ilkeleriyle ilgilidir. Türkiye, birçok Avrupa ülkesinden (Fransa, İtalya vb.) önce bu hakları vermiştir.

🔄 LGS Kritik Bilgi Tablosu (Özet)

İnkılap	Temel Amacı	İlişkili İlke
Soyadı Kanunu	Eşitlik ve resmi işlerde düzen.	Halkçılık
Takvim/Saat/Ölçü	Avrupa ile uyum ve ticaret.	İnkılapçılık
Tekke ve Zaviyeler	Toplumun hurafelerden kurtarma.	Laiklik
Şapka ve Kıyafet	Modern ve birleşmiş bir toplum.	İnkılapçılık / Halkçılık
Kadın Hakları	Milli egemenliğe katılım ve eşitlik.	Cumhuriyetçilik / Halkçılık